

СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

17.02.2022 № 70/8-р/к

Справа № 2/03-97-20

м. Харків

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

В ході здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції встановлено, що ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА (надалі – Міська рада) прийняла рішення від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» (із змінами, внесеними рішенням 23 сесії Харківської міської ради 7 скликання від 28.11.2018 № 1284/18) (надалі – Рішення), яким передбачено звільнення від сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, на території міста Харкова тільки для підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності Міської ради, в той час, як суб'єкти господарювання інших форм власності, що діють з ними на одному ринку, тобто є конкурентами, зобов'язані платити зазначені податки.

Внаслідок встановлення Рішенням Міської ради пільг підприємствам, установам та організаціям комунальної форми власності шляхом звільнення від сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, суб'єкти господарювання, які діють з ними на одному ринку, та не мають такі пільги, несуть більші, порівняно з конкурентами, витрати, що має негативний вплив на конкуренцію.

За результатами розгляду справи № 2/03-97-20 такі дії Міської ради визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим абзацом восьмим частини другої статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами (комунальними підприємствами), що можуть призвести до спотворення конкуренції на ринку.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального

відділення Антимонопольного комітету України (далі – адміністративна колегія Відділення), розглянувши матеріали справи № 2/03-97-20, та подання другого відділу досліджень і розслідувань від 29.12.2021 № 70-03/636-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 16.07.2020 № 70/104-рп/к розпочато розгляд справи № 2/03-97-20 за ознаками вчинення ХАРКІВСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та абзацом восьмим частини другої статті 15, Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме, дія внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання створюються несприятливі або дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами, що може призвести до спотворення конкуренції на ринку (надалі – Справа).
- (2) В ході розгляду Справи Відділенням до Міської ради надсилались вимоги про надання інформації від 14.09.2021 № 70-02/2-7768 та від 20.09.2021 № 70-02/2-7939.
- (3) Листом від 06.01.2022 № 70-02/1-58 Міській раді направлено копію подання з попередніми висновками у Справі.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (4) Відповідачем у Справі є ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА, яка є юридичною особою, ідентифікаційний код юридичної особи – 04059243, місцезнаходження: 61003, місто Харків, майдан Конституції, 7. Основним видом діяльності Міської ради є державне управління загального характеру (код за КВЕД - 84.11).
- (5) Міська рада здійснює свої повноваження відповідно до Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших нормативно-правових актів.
- (6) Відповідно до статей 5 та 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Міська рада входить до системи місцевого самоврядування та є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідну територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (7) Згідно із частиною другою статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (8) Відповідно до пункту 34 частини першої статті 26 Закону України «Про

місцеве самоврядування в Україні» виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються відповідно до закону питання регулювання земельних відносин.

- (9) Відповідно до статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції». Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.
- (10) Отже, відповідно до вказаних законодавчих норм, реалізація Міською радою покладених на неї повноважень має здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

3.1. Щодо податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

- (11) Харківською міською радою XI сесії VII скликання прийнято рішення від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» (із змінами, внесеними рішення XXIII сесії Харківської міської ради VII скликання від 28.11.2018 № 1284/18).
- (12) Додатком № 1 до Рішення затверджені «Ставки та пільги з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки».
- (13) Пунктом 6 додатку № 1 до Рішення передбачено: «Звільняються від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальні підприємства, установи та організації, створені Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання.».
- (14) Втім, відповідно до пункту 24 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виключною компетенцією сільських, селищних, міських рад є, зокрема, питання щодо встановлення місцевих податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України.
- (15) Статтею 69 цього ж Закону передбачено, що органи місцевого самоврядування відповідно до Податкового кодексу України встановлюють місцеві податки і збори.
- (16) Згідно із пунктом 12.3 статті 12 Податкового кодексу України сільські, селищні, міські ради та ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування

територіальних громад, в межах своїх повноважень приймають рішення про встановлення місцевих податків і зборів.

- (17) Відповідно до підпункту 266.4.2 пункту 266.4 статті 266 Податкового кодексу України сільські, селищні, міські ради та ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, встановлюють пільги з податку, що сплачується на відповідній території, з об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, громадських об'єднань, благодійних організацій, релігійних організацій України, статuti (положення) яких зареєстровані у встановленому законом порядку, та використовуються для забезпечення діяльності, передбаченої такими статутами (положеннями).
- (18) Згідно з підпунктом 266.5.1 пункту 266.5 статті 266 Податкового кодексу України ставки податку для об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних та юридичних осіб, встановлюються за рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, залежно від місця розташування (зональності) та типів таких об'єктів нерухомості у розмірі, що не перевищує 1,5 відсотка розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, за 1 квадратний метр бази оподаткування.
- (19) Таким чином, вимогами діючого законодавства передбачений відповідний перелік осіб, яким встановлюються пільги з податку з об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості.
- (20) Отже, Міська рада Рішенням звільнила від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальні підприємства, установи та організації, створені Міською радою, за об'єкти нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання.

3.2. Щодо земельного податку

- (21) Додатком № 2 до Рішення визначені «Ставки плати за землю та пільги з земельного податку».
- (22) Пунктом 2 зазначеного розділу передбачаються «Пільги щодо сплати земельного податку для юридичних осіб».
- (23) Так, згідно з підпунктом 2.1.6 пункту 2.1 розділу 2 «Ставки плати за землю та пільги з земельного податку» від сплати земельного податку звільняються підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова.
- (24) Втім, статтею 12 Земельного кодексу України визначено, що до повноважень сільських, селищних, міських рад у галузі земельних

відносин на території сіл, селищ, міст належить: розпорядження землями територіальних громад, передача земельних ділянок комунальної власності у власність громадян та юридичних осіб, надання земельних ділянок у користування із земель комунальної власності тощо.

- (25) Відповідно до частини першої статті 93 Земельного кодексу України право оренди земельної ділянки - це засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для провадження підприємницької та іншої діяльності.
- (26) Згідно з статтею 13 Закону України «Про оренду землі» договір оренди землі - це договір, за яким орендодавець зобов'язаний за плату передати орендареві земельну ділянку у володіння і користування на певний строк, а орендар зобов'язаний використовувати земельну ділянку відповідно до умов договору та вимог земельного законодавства.
- (27) Частиною другою статті 206 Земельного кодексу України передбачено, що плата за землю справляється відповідно до закону.
- (28) Відповідно до частини першої статті 21 Закону України «Про оренду землі» передбачено, що орендна плата за землю - це платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою згідно з договором оренди землі.
- (29) Згідно зі статтею 14 Закону України «Про оренду землі» Типова форма договору затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2004 № 220 (далі – Типовий договір оренди).
- (30) Пунктом 10 Типового договору оренди землі передбачено, що обчислення розміру орендної плати за земельні ділянки державної або комунальної власності здійснюється з урахуванням їх цільового призначення та коефіцієнтів індексації, визначених законодавством, за затвердженими Кабінетом Міністрів України формами, що заповнюються під час укладання або зміни умов договору оренди чи продовження його дії.
- (31) Згідно з пунктом 35 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад відноситься, зокрема, затвердження ставок земельного податку відповідно до Податкового кодексу України.
- (32) Відповідно до пункту 288.5 статті 288 Податкового кодексу України розмір орендної плати встановлюється у договорі оренди, але річна сума платежу:
  - не може бути меншою за розмір земельного податку:
  - для земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких проведено, - у розмірі не більше 3 відсотків їх нормативної грошової оцінки, для земель загального користування - не більше 1 відсотка їх нормативної

грошової оцінки, для сільськогосподарських угідь - не менше 0,3 відсотка та не більше 1 відсотка їх нормативної грошової оцінки;

для земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено, - у розмірі не більше 5 відсотків нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області, для сільськогосподарських угідь - не менше 0,3 відсотка та не більше 5 відсотків нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області;

– не може перевищувати 12 відсотків нормативної грошової оцінки.

(33) Згідно з пунктом 282.1 статтею 282 Податкового кодексу України від сплати податку звільняються:

– санаторно-курортні та оздоровчі заклади громадських об'єднань осіб з інвалідністю, реабілітаційні установи громадських об'єднань осіб з інвалідністю;

– громадські об'єднання осіб з інвалідністю України, підприємства та організації, які засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю та спілками громадських об'єднань осіб з інвалідністю і є їх повною власністю, де протягом попереднього календарного місяця кількість осіб з інвалідністю, які мають там основне місце роботи, становить не менш як 50 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за умови, що фонд оплати праці таких осіб з інвалідністю становить протягом звітного періоду не менш як 25 відсотків суми загальних витрат на оплату праці.

Зазначені підприємства та організації громадських об'єднань осіб з інвалідністю мають право застосовувати цю пільгу за наявності дозволу на право користування такою пільгою, який надається уповноваженим органом відповідно до Закону України "Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні".

У разі порушення вимог цієї норми зазначені громадські об'єднання осіб з інвалідністю, їх підприємства та організації зобов'язані сплатити суми податку за відповідний період, проіндексовані з урахуванням інфляції, а також штрафні санкції згідно із законодавством;

– бази олімпійської та паралімпійської підготовки, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України;

– дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади незалежно від форми власності і джерел фінансування, заклади культури, науки (крім національних та державних дендрологічних парків), освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури та спорту, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;

- державні та комунальні дитячі санаторно-курортні заклади та заклади оздоровлення і відпочинку, а також дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій, які є неприбутковими і внесені контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій. У разі виключення таких підприємств, установ та організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів з дня виключення, а податок сплачується починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій;
- державні та комунальні центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, центри фізичного здоров'я населення, центри з розвитку фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, дитячо-юнацькі спортивні школи, а також центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, дитячо-юнацькі спортивні школи і спортивні споруди всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств, їх місцевих осередків та відокремлених підрозділів, що є неприбутковими та включені до Реєстру неприбуткових установ та організацій, за земельні ділянки, на яких розміщені їх спортивні споруди. У разі виключення таких установ та організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій, декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів з дня виключення, а податок сплачується починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій.

(34) Таким чином, вимогами земельного законодавства передбачено, що нарахування орендної плати за земельні ділянки при укладанні договорів оренди землі повинно здійснюватися з урахуванням цільового призначення земельної ділянки та коефіцієнтів індексації, визначених законодавством, та в податковому законодавстві наведений вичерпний перелік категорій юридичних осіб стосовно пільги щодо сплати земельного податку.

(35) Отже, всупереч діючому законодавству Міська рада звільнила від сплати земельного податку підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова.

4. ОПИС РИНКУ, НА ЯКОМУ ВІДБУЛИСЯ АНТИКОНКУРЕНТНІ ДІЇ ВІДПОВІДАЧА

(36) Листом від 18.10.2021 № 9099/9-21 (вх. від 20.10.2021 № 5976) Юридичний департамент Харківської міської ради надав перелік підприємств, установ, закладів та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова, які звільнені від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та сплати земельного податку.

- (37) Як вбачається з вищезазначеного листа, від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки та сплати земельного податку звільнені 223 суб'єкти господарювання, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова, та ведуть діяльність за наступними напрямками: перевезення пасажирів, паркування транспортних засобів, обслуговування житлових будинків та прибудинкових територій, ветеринарні послуги, ритуальні послуги, надання комунальних послуг, дитяче харчування, місця для відпочинку, спорту та розваг, охорона здоров'я та медичні послуги, аптечні заклади, охоронні послуги, готельні послуги, прання та чищення одягу, постачання готових страв, надання в оренду торгових місць у підземних переходах, торгівля на ринках, рекламні агентства, агентства нерухомості, друкарські послуги, послуги архіву та технічна інвентаризація, інформаційні послуги, навчальні заклади, рятувальні послуги.
- (38) Слід зазначити, що на території міста Харкова за вищезазначеними напрямками здійснюють свою діяльність суб'єкти господарювання й інших форм власності, крім комунальної власності, які не звільнені від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та сплати земельного податку, зокрема: виробництво, транспортування та постачання теплової енергії на території міста Харкова – ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕПЛОЕНЕРГОЦЕНТР РОГАНСЬКОГО ПРОМВУЗЛА» (ідентифікаційний код юридичної особи – 42509827); перевезення пасажирів – ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АВТОТРАНСПОРТНЕ ПІДПРИЄМСТВО 16364» (ідентифікаційний код юридичної особи – 03118959), ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АВТО-ОВІ» (ідентифікаційний код юридичної особи – 33204786); обслуговування житлових будинків та прибудинкових територій – ВИРОБНИЧИЙ КООПЕРАТИВ «ЖИТЛОВО – ЕКСПЛУАТАЦІЙНИЙ КООПЕРАТИВ «НОВОБУД - КОМФОРТ» (ідентифікаційний код юридичної особи – 38382221); готельні послуги – ФІЗИЧНА ОСОБА - ПІДПРИЄМЕЦЬ БЄЛКІН МИХАЙЛО ЮХИМОВИЧ (ідентифікаційний номер – 2255917896); охорона здоров'я та медичні послуги – ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЦМЕИ-МЕД» (ідентифікаційний код юридичної особи – 38382567).
- (39) Отже, Міська рада прийняла Рішення, яким передбачено звільнення від сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, на території міста Харкова тільки для підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності Міської ради, в той час, як суб'єкти господарювання інших форм власності, що діють з ними на одному ринку, тобто є конкурентами, зобов'язані платити зазначені податки.
- (40) Пункт 30.5 статті 30 Податкового кодексу України передбачає, що

податкові пільги, порядок та підстави їх надання встановлюються з урахуванням вимог законодавства України про захист економічної конкуренції виключно цим Кодексом, рішеннями Верховної Ради Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, прийнятими відповідно до цього Кодексу.

- (41) Внаслідок встановлення Рішенням Міської ради пільг підприємствам, установам та організаціям комунальної форми власності шляхом звільнення від сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, суб'єкти господарювання, які діють з ними на одному ринку, та не мають такі пільги, несуть більші, порівняно з конкурентами, витрати, що має негативний вплив на конкуренцію.
- (42) Зокрема, хоча умови господарювання для суб'єктів господарювання можуть і не погіршуватися порівняно з тими юридичними особами, що належать до комунальної власності територіальної громади Міської ради, однак умови для розвитку стають гіршими ніж для зазначених комунальних підприємств.
- (43) Отже, внаслідок звільнення Рішенням Міської ради від сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, юридичних осіб, що належать до комунальної власності територіальної громади Міської ради, іншим суб'єктам господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами (комунальними підприємствами).
- (44) Підприємства, установи та організації комунальної форми власності здобувають переваги над іншими суб'єктами господарювання не завдяки власним досягненням, а внаслідок дії зовнішніх ринкових факторів, одним із яких є вплив органів місцевого самоврядування, що може призвести до спотворення конкуренції на тих самих ринках, на яких діють суб'єкти господарювання інших форм власності в місті Харкові.
- (45) За таких умов дія конкурентних механізмів може спотворюватись.
- (46) Під спотворенням конкуренції розуміється настання (можливість настання) таких наслідків, що полягають у зміні об'єктивно існуючих факторів, які обумовлюють (визначають) інтенсивність конкуренції, можливості учасників ринку конкурувати між собою на відповідному ринку.

5. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (47) Згідно з статтею 13 Конституції України усі суб'єкти права власності рівні перед законом.
- (48) Підпунктом 4.1.2 статті 4 Податкового кодексу України передбачено, що податкове законодавство України ґрунтується на таких принципах,

зокрема, як рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації - забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу.

(49) Господарським кодексом України передбачено, що:

- органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності (частина третя статті 18);
- органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції (частина друга статті 25).

(50) Відповідно до Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

(51) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

(52) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь – яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

(53) У розумінні статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування є прийняття будь – яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов, тощо) або будь – які інші дії та бездіяльність, які призвели чи можуть призвести до спотворення конкуренції.

(54) Згідно з абзацом восьмим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнається дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів

господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.

- (55) Таким чином, дії Міської ради, що полягають у прийнятті XI сесією Харківської міської ради VII скликання рішення від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» (із змінами, внесеними рішенням XXIII сесії Харківської міської ради VII скликання від 28.11.2018 № 1284/18), яким встановлені пільги підприємствам, установам та організаціям комунальної форми власності шляхом звільнення від сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, що може призвести до дискримінаційних умов діяльності для інших суб'єктів господарювання, що діють на одному ринку, тобто є конкурентами, кваліфіковано як антиконкурентні дії органу місцевого самоврядування, а саме дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами (комунальними підприємствами), що може призвести до спотворення конкуренції на ринку, відповідно до абзацу восьмої частини другої статті 15, пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (56) Згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

6. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (57) На подання з попередніми висновками у Справі, направлене разом із супровідним листом від 06.01.2022 № 70-02/1-58, Юридичний департамент Міської ради листом від 28.01.2022 № 786/9-22 (вх. від 31.01.2022 № 535) надав свої зауваження та заперечення щодо Подання.
- (58) Заперечення, які викладені в листі від 28.01.2022 № 786/9-22 Юридичного департаменту Міської ради, спростовуються матеріалами Справи.
- (59) Щодо встановлення Міською радою пільги від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, Юридичний департамент Міської ради зазначив, що нормами підпункту «а» підпункту 266.2.2. пункту 266.2.2. статті 266 Податкового кодексу України встановлено, що не є об'єктом оподаткування – об'єкти житлової та нежитлової нерухомості, які перебувають у власності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також організацій, створених ними в установленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідного державного бюджету чи місцевого бюджету і є неприбутковими.
- (60) Втім, пунктом 6 додатку № 1 до Рішення передбачено: «Звільняються від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки,

комунальні підприємства, установи та організації, створені Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання.».

- (61) Тобто, у Рішенні окремо не зазначено, що звільняються від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, тільки ті підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова, які повністю утримуються за рахунок місцевого бюджету і є неприбутковими.
- (62) Міська рада Рішенням звільнила від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, всі підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова.
- (63) При цьому, Рішенням не передбачено будь-якої інформації щодо виду діяльності та його характеру (економічного чи неекономічного) цих суб'єктів господарювання (зазначено лише форму власності).
- (64) Крім цього, в абзаці четвертому статті 13 Конституції України передбачено, що держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом.
- (65) Відповідно до статті 62 Господарського кодексу України підприємства незалежно від форм власності, організаційно-правової форми, а також установчих документів, на основі яких вони створені та діють, мають рівні права та обов'язки.
- (66) Згідно з частиною другою статтею 25 Господарського кодексу України органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.
- (67) Зазначені суб'єкти господарювання (комунальні підприємства) отримують переваги в результаті звільнення від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, що покращує конкурентну позицію цих суб'єктів господарювання порівняно з іншими суб'єктами господарювання, що здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність і які не отримують такі пільги.
- (68) Внаслідок встановлення Рішенням Міської ради пільг підприємствам, установам та організаціям комунальної форми власності шляхом звільнення від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, суб'єкти господарювання інших форм власності, які діють з ними на одному ринку, несуть більші, порівняно з конкурентами, витрати, що має негативний вплив на конкуренцію.

- (69) Щодо встановлення Міською радою пільги з земельного податку Юридичний департамент Міської ради повідомив, що зважаючи на стратегічне значення для міста комунальних підприємств і потребу підтримки для сталого їх функціонування і надання якісних послуг населенню міста, скрутний фінансовий стан через несвоєчасну сплату платежів населення, забезпечення надання послуг пільговим категоріям населення, тощо, надання таким підприємствам підтримки шляхом звільнення їх від сплати податків є необхідним з метою недопущення погіршення їх фінансово-майнового стану.
- (70) Крім цього, Юридичний департамент Міської ради повідомив, що рішенням 9 сесії Харківської міської ради 8 скликання від 22.12.2021 № 207/21 «Про внесення змін до рішення 11 сесії Харківської міської ради 7 скликання від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» відповідно до Податкового кодексу України, на підставі статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», ураховуючи рішення Антимонопольного комітету України від 16.04.2020 № 243-р, внесена низька змін до рішення Міської ради «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» від 22.02.2017 № 542/17, у тому числі в частині видів та механізму пільг щодо сплати земельного податку для юридичних осіб.
- (71) Зокрема, Міська рада розділ 2 додатку 2 Рішення виклала в новій редакції, яким не передбачається звільнення підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова від сплати земельного податку. Вищевказане рішення набирає чинності з 01.01.2023.
- (72) Крім цього, Харківською міською радою 9 сесії 8 скликання прийнято рішення від 22.12.2021 № 209/21 «Про звільнення від сплати земельного податку», пунктом 1 якого передбачено: «Звільнити з 1 січня 2023 року від сплати земельного податку групи комунальних підприємств міста Харкова, основні види економічної діяльності яких визначено такими кодами відповідно до Класифікацій видів економічної діяльності (ДК 009:2010): 10.51, 18.12, 35.13, 35.30, 36.00, 37.00, 38.11, 41.20, 43.29, 47.73, 49.31, 52.21, 55.10, 59.11, 62.01, 68.32, 80.10, 81.22, 81.29, 82.99, 86.90, 91.01, 91.03, 91.04, 93.11, 93.19, 93.21, 96.03, 96.09».
- (73) Отже, протягом 2022 року Рішення залишається чинним, тобто порушення законодавства про захист економічної конкуренції в частині звільнення від сплати земельного податку підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова, Міською радою не припинено.

7. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ

- (74) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доводиться те, що дії Міської ради, які полягають у прийнятті XI сесією Харківської міської ради VII

скликання рішення від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» (із змінами, внесеними рішенням XXIII сесії Харківської міської ради VII скликання від 28.11.2018 № 1284/18), яким встановлені пільги підприємствам, установам та організаціям комунальної форми власності шляхом звільнення від сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, що може призвести до дискримінаційних умов діяльності для інших суб'єктів господарювання, що діють на одному ринку, тобто є конкурентами, є антиконкурентними діями органу місцевого самоврядування, а саме дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами (комунальними підприємствами), що призвело до спотворення конкуренції на ринку, відповідно до абзацу восьмого частини другої статті 15, пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати дії ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи – 04059243), які полягають у прийнятті 11 сесією Харківської міської ради 7 скликання рішення від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» (із змінами, внесеними рішенням 23 сесії Харківської міської ради 7 скликання від 28.11.2018 № 1284/18), яким встановлені пільги підприємствам, установам та організаціям комунальної форми власності шляхом звільнення від сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, що може призвести до дискримінаційних умов діяльності для інших суб'єктів господарювання, що діють на одному ринку, тобто є конкурентами, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим абзацом восьмим частини другої статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого

самоврядування, а саме дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами (комунальними підприємствами), що можуть призвести до спотворення конкуренції на ринку.

2. Зобов'язати ХАРКІВСЬКУ МІСЬКУ РАДУ (ідентифікаційний код юридичної особи – 04059243) у **3-місячний термін з дня отримання рішення** припинити порушення, зазначене у пункті 1 резолютивної частини цього рішення, про що повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (місто Харків, Держпром, 6 під'їзд, 1 поверх, кімната 35) з наданням копій підтверджуючих документів.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК